

Goede Vrijdag / Stille Zaterdag

2/3 april 2021

Totaal gegeven

Op Goede Vrijdag gedenken we het lijden en de dood van Jezus. En zijn graflegging. Herdenking, gedenken: het is meer dan een loutere herinnering aan wat eens is gebeurd. Gedenken betekent dat het vandaag weer

gebeurt. Waar? Staan we open voor al die plaatsen op de wereld waar mensen een vergelijkbaar lot ondergaan? Daar waar ze de ultieme gave van hun leven geven voor de zaak van gerechtigheid, de zaak van liefde? Op Goede Vrijdag zien we waartoe totale liefde leiden kan. Die liefde heeft niets romantisch maar is veeleer zelfgave ten einde toe. Deze liefde speelt zich af in het hier en nu en heeft handen en voeten. Maar tegelijkertijd bouwt die ook aan een 'verder'. Naar dat verder staan we open: op Stille Zaterdag verpozen we bij het graf. In stilte.

Focus

Hij, die mens werd zoals wij, ging zijn weg in nederigheid en solidariteit met ons, zondaars. Zo is een hogepriester volgens de Wet. Jezus, mens met de mensen, koning, die van de waarheid getuigt, gezonden door God. Hij dronk de beker tot de bodem leeg. Voor hem geen uitzondering. Sterker: hij gaf zichzelf geheel en vervulde daarmee zijn goddelijke opdracht. Zijn lijden en dood werden de definitieve overwinning op de dood en het kwaad, voor ons allemaal. Hij gaf de geest om ons de beloofde helper, de heilige Geest te geven en daarmee nieuw leven. Het is aan ons op deze intens donkere Goede Vrijdag met Jezus mee te trekken.

We openen de Schrift

Inleiding op het Passieverhaal

Na alle wonderbaarlijke gebeurtenissen, na het enthousiaste, koninklijke onthaal, zijn nu alle jubelkreten verstomd.

De doodse stilte is oorverdovend.

Is dit het einde?

Uit liefde voor ons is Jezus ook het moeilijke laatste stuk van zijn weg gegaan.

Liefde tot het uiterste toe.

Hij nodigt ons uit om Hem na te volgen.

Gaan wij met Hem op weg in de laatste uren voor zijn dood.

Lezing: naar de profeet Jesaja (52, 13 – 53, 12)

Hij is door de mensen veracht en verstoten,
man van smarten door zijn lijden getekend.

Ze hebben Hem mishandeld en Hij droeg het gelaten,
Hij uitte nauwelijks een klacht.
Als een lam voor zijn scheerders was Hij met stomheid geslagen.

Hij werd uit het land der levenden gestoten,
als een goddeloze weggewerkt.
Hij die geen onrecht verdroeg en geen leugen spreken kon.

Het kwaad van de wereld heeft Hem gebroken,
de misdaad heeft Hem gedood.
Met alle zonden op zijn schouders is Hij gestorven.

Door de mensen veracht, door ons verstoten,
heeft Hij gedaan wat van Hem gevraagd werd,
heeft Hij de wil van God volbracht.

Aldus sprak de profeet Jesaja.

Het Passieverhaal: volgens Johannes (18, 1 – 19, 37)

Jezus verliet de stad en ging, zijn gewoonte getrouw, naar de Berg van de Olijven
en zijn leerlingen volgden Hem daarheen.

Toen Hij bij de plaats gekomen was,
sprak Hij tot hen:

"Bid, dat je niet bezwijkt in de beproeving".

Toen ging Hij van hen weg, een steenworp
ongeveer, viel op zijn knieën, en zei:

"Vader, mocht het uw wil zijn,
neem dan deze beker van Mij weg -
maar niet mijn wil geschiede, maar uw wil".

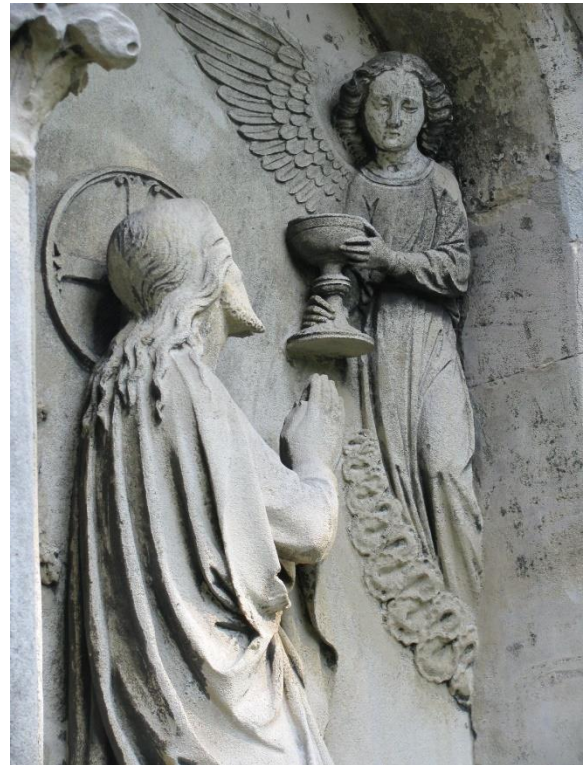
Een engel uit de hemel verscheen
om Hem te sterken.

Hij raakte in doodsangst
en bad nog wanhopiger.

Hij stond op uit zijn gebed.

Hij ging naar zijn leerlingen
en vond hen in slaap.

Hij zei tot hen: "Waarom slapen jullie?
Sta op en bid dat je niet bezwijkt in de
beproeving".

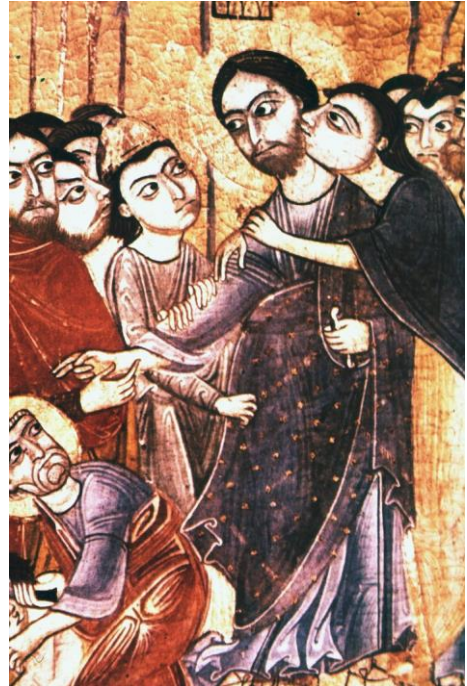
*Ontgoocheling. Je voelt je bedrogen.
Je dacht dat je op je vrienden kon rekenen, maar je staat er alleen voor.
"Konden jullie dan niet één uur met Mij wakker blijven?" vroeg Jezus.*

*Slechts één uur meevoelen...
Waar was je toen ik hongerig, dorstig of naakt was, ziek of gans alleen?*

Terwijl Hij nog sprak, kwam een menigte op Hem af,
en Judas, één van de twaalf, ging voorop.
Hij liep op Jezus toe en wilde Hem omhelzen.
Maar Jezus sprak tot hem:
"Judas, verraad jij de Mensenzoon met een kus?"

*Liefde en haat liggen dicht bijeen, zegt men.
De ontgoocheling in een vriend of vriendin
kan keihard aankomen.
Conflicten tussen ouders en kinderen
zijn misschien daarom juist zo pijnlijk.*

Allen die om Hem heen waren,
zagen wat er gebeuren ging. Zij zeiden:
"Heer, zullen wij toeslaan met onze zwaarden?"
en één van hen sloeg naar de knecht van de
hogepriester en hieuw hem zijn rechteroor af.
Maar Jezus kwam tussenbeide en zei:
"Tot hier, niet verder."
En Hij raakte zijn oor aan en genas hem.

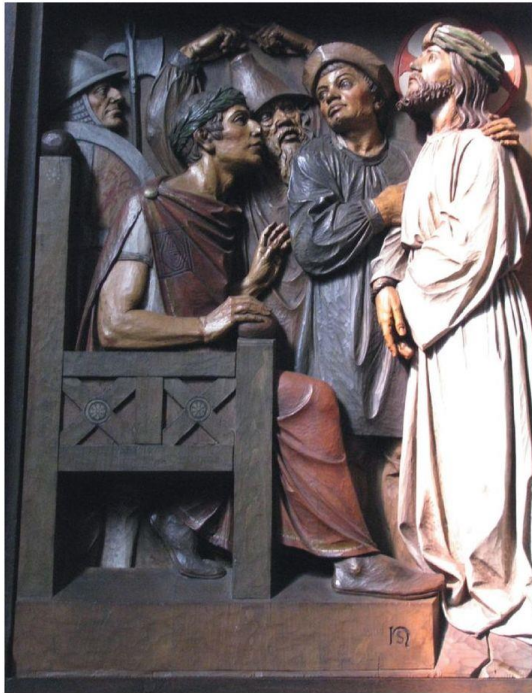

*Je wordt kwaad, gewelddadig zelfs,
" 't Is toch maar normaal zeker als ze je zo behandelen?"
En als je diegene die jou heeft gekwetst, niet kunt raken
dan moeten mensen uit je directe omgeving het maar ontgelden.
Wapens zijn er genoeg:
een scherpe tong, een achterbakse streek of een veeg uit de pan...
Jezus ziet het anders.
Zelfs in deze omstandigheden geneest Hij nog zijn vijanden.
Hij raakt de soldaat zijn oor aan,
misschien in de hoop dat deze knecht - en de hogepriester zelf -
ooit Gods Woord en bedoeling zullen horen.*

Toen sprak Jezus tot hen, die naar Hem toegekomen waren,
de hogepriesters, de oversten van de tempelwacht, de ouderlingen:
"Als tegen een rover zijn jullie er op uitgetrokken met zwaarden en stokken.
Toen Ik dag in dag uit met jullie in de tempel was,
heb je geen hand naar Mij uitgestoken.
Maar nu is het jullie uur, en het uur van de duisternis."
Met z'n allen overmeesterden zij Hem, voerden Hem af,
en brachten Hem in het huis van de hogepriester.
Petrus volgde Hem, op grote afstand.

*Zoveel verborgen leed en verdriet in onze wereld.
In het openbaar steekt men vaak geen vinger naar je uit.
Maar als je kwetsbaar bent, in het donker,
als je naakt en weerloos bent, dan proberen ze je te overheersen.*

Pilatus riep de hogepriesters, de overheden en het volk bijeen, en zei tot hen:
"Jullie hebben deze mens bij mij gebracht als iemand die het volk opruiet.

Dus heb ik hem, in jullie bijzijn,
ondervraagd.
Maar ik heb in deze mens niets kunnen
vinden
waarop die beschuldigingen zouden slaan
en Herodes ook niet, want die heeft Hem
naar ons teruggestuurd.
Dus: door deze mens is niets gedaan
waarop de doodstraf staat.
Daarom zal ik Hem laten geselen en dan
vrijlaten."
Toen schreeuwden ze: "Weg met Hem,
laat ons Barabbas vrij".
Die zat in de gevangenis, wegens oproer
in de stad en wegens moord.
Opnieuw riep Pilatus hun toe dat hij Jezus
vrij wilde laten.
Maar zij riepen daartegenin: "Kruisig,
kruisig Hem."
Voor de derde keer zei hij tegen hen:

"Maar wat heeft Hij dan voor kwaad gedaan?
Ik heb niets in Hem gevonden waar de doodstraf op staat.
Dus ik zal Hem laten geselen en dan vrijlaten."
Maar met hard schreeuwen bleven zij eisen dat Hij gekruisigd zou worden.
De hetze won het pleit: Pilatus besliste, dat wat zij eisten, gebeuren zou.
De man die in de gevangenis zat wegens oproer en moord,
liet hij vrij, zoals zij geëist hadden.
Maar Jezus leverde hij over aan hun wil.

*In welke wereld leven wij als de schuldigen worden vrijgesproken
en de onschuldigen veroordeeld?
Als de hetze het wint van het gezond verstand,
als de massa zich laat misleiden en slogans schreeuwt,
met vooroordelen instemt en discriminatie toelaat?
Ook toen ging het zoals het altijd gaat
wanneer mensen menen het recht te hebben een ander te vernederen:
marteling en bespottung zijn aantrekkelijke werktuigen.
Als een mens een ander in zijn macht heeft wil hij hem zo klein mogelijk maken.
Aan dit afschuwelijk lot ontkomt ook Jezus niet.
Daar staat Hij: alleen, bebloed, met een stekelige doornenkroon.*

*Maar Hij staat er ongebroken: grootheid en kracht blijft Hij uitstralen.
Koning is en blijft Hij.
En Pilatus voelt het.*

Zij voerden Hem weg.
En zij grepen iemand, Simon van Cyrene die van de akker kwam,
en zij legden het kruis op hem.
Een menigte mensen liep met Hem mee,
veel vrouwen, die Hem beweenden met groot misbaar.

*En dan zijn er altijd ook de omstaanders.
Sommigen worden tegen wil en dank in het drama meegesleurd.
Het zijn de pechvogels die toevallig van de akker komen.
Anderen staan huilend langs de weg.
Jezus vindt dat zij allebei te beklagen zijn.*

*Gelukkig, ze zijn er: de mensen met mededogen,
de mensen die je niet in de kou laten staan, mensen met een ruim hart.*

*Gelukkig, ze zijn er: de mensen die kijken met menselijke ogen,
die begrip tonen,
de mensen die je het medeleven van God laten ervaren.*

*Jezus, Gij staat stil bij het verdriet van anderen.
Gij hebt woorden en gebaren van troost voor barmhartige tranen.
Daardoor spreekt Gij ook tot ons: ween over uw eigen tekort,
maar vrees niet want Ik ben bij u.
Troost ook anderen, zo leert Gij ons,
dan blijkt het eigen verdriet makkelijker te dragen.*

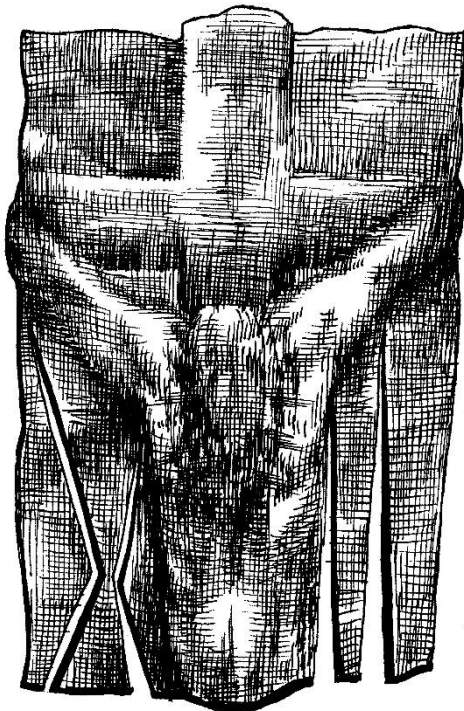
Nog twee andere misdadigers werden weggevoerd,
om samen met Hem te worden gedood.
En toen zij gekomen waren bij de plaats
die Schedel heet,
kruisigden zij hen daar; de ene rechts,
de andere links van Hem.
Eén van hen hoonde Hem: "Jij bent toch de
Messias? Red dan jezelf en ons."
Maar de ander ging tegen hem in,
verontwaardigd, en zei:
"Jij vreest zelfs God niet, terwijl je toch net
als Hij veroordeeld bent?
En wij terecht, wij krijgen ons verdiende
loon. Maar Hij heeft geen kwaad gedaan."
Toen zei hij: "Jezus, denk aan mij als je
in je Koninkrijk gekomen bent."
En Jezus sprak tot hem: "Vandaag nog,
zeg Ik je, vandaag nog,
zal jij met Mij in het paradijs zijn."

*Voor wie zijn eigen fouten inziet en ze durft bekennen
is er nog perspectief, vandaag nog.
In dat duistere moment van veroordeling,
op het moment dat je je verdiende loon krijgt, is het nog niet te laat.*

Zij verdeelden zijn kleren en lootten erom.
Het volk stond daar, en moest het aanzien.
Maar de overheden stonden te lachen, en zeiden:
"Anderen heeft Hij gered, nu moet Hij zichzelf maar eens redden,
als Hij de Messias is, de uitverkorene van God."
Ook kwamen de soldaten op Hem toe,
gaven Hem zure wijn te drinken en hoonden Hem en zeiden:
"Als Jij de koning van de Joden bent, red dan jezelf."
Boven zijn hoofd was geschreven: 'Dit is de koning der Joden'.

*Alleen wie zijn leven verliest, kan het redden
en wie het wil redden, die zal het verliezen.
Het is de centrale waarheid van de Blijde Boodschap.
Want je kan alleen een ander redden, nooit jezelf.
Het was dus aan de anderen om Jezus te redden, ook vandaag nog.*

Het was middag, het zesde uur ongeveer na
zonsopgang.
Duisternis viel over heel de aarde.
Dit duurde tot aan het negende uur.
De zon werd verduisterd.
Het voorhangsel in de tempel scheurde
middendoor.
En Jezus riep met luide stem:
"Vader, in uw handen beveel Ik mijn geest."
En, dit roepende, gaf Hij de geest.

*Het geven van de geest in de handen van het Leven,
waaruit men komt, waarin men terugkeert.
'Vader, in uw handen leg Ik mijn leven.'
Ik heb de mens liefgehad tot aan de grens van mezelf.'
Toen zei iemand: deze mens was waarlijk een
rechtvaardige.
Voor wie dít ziet, scheurt het voorhangsel van vele
valse tempels middendoor.*

Gedachte bij Goede Vrijdag

Jezus sterft op een gruwelijke manier. Na een schijnproces voor het Sanhedrin wordt Hij voor Pilatus gebracht om zijn terechtstelling met officiële goedkeuring te laten gebeuren. Aanvaardbare beschuldigingen zijn er niet, maar toch wordt Hij geselsd en tot de kruisdood

veroordeeld onder druk van een opgeruide volksmassa. Als een door God vervloekte man wordt Hij aan de schandpaal genageld. Hij is niet alleen door zijn eigen volk verworpen, in joodse ogen is Hij eveneens door Jahwe uitgestoten. Hij heeft zich lasterlijk tegenover Hem gedragen en de Wet met woord en daad overtreden.

Johannes en de andere evangelisten kijken met een gelovig hart naar Jezus' gruwelijk levenseinde. Zij vertellen hoe Hij de Hem aangedane dood aanvaard heeft als uiterste consequentie van zijn zending. Het leven wordt Hem niet 'ontnomen', Hij geeft het vrijwillig uit liefde voor zijn Vader en de mensen. Bewust kiest Hij de zijde van de meest verstotenen, opdat voor iedereen zou duidelijk worden dat God niemand in de steek laat. Integendeel, waar Hij als afwezig wordt verklaard of ervaren, juist daar is Hij met zijn zorg het sterkst nabij en schenkt Hij zich gratis aan allen die tot Hem bidden, ja zelfs klagen en schreeuwen.

Vandaag, Goede Vrijdag, worden wij stil bij Jezus' dood. Wanneer wij dit doen, dan kan het niet anders dan in verbondenheid met de vele lijdende mensen. Wie mee de weg naar Golgotha gaat, draagt in zijn hart en in zijn gedachten het leed van deze wereld. Alle verdriet, al ons klagen en onze vertwijfeling mogen wij aan onze God toevertrouwen. Maar hopelijk wordt het ook onze ervaring dat in het hart van onze wereld, dat te midden van de pijn om alles wat nog niet goed is, dat daar middenin het kruis van Jezus staat, dat wij vandaag huldigen als een teken van hoop en bevrijding.

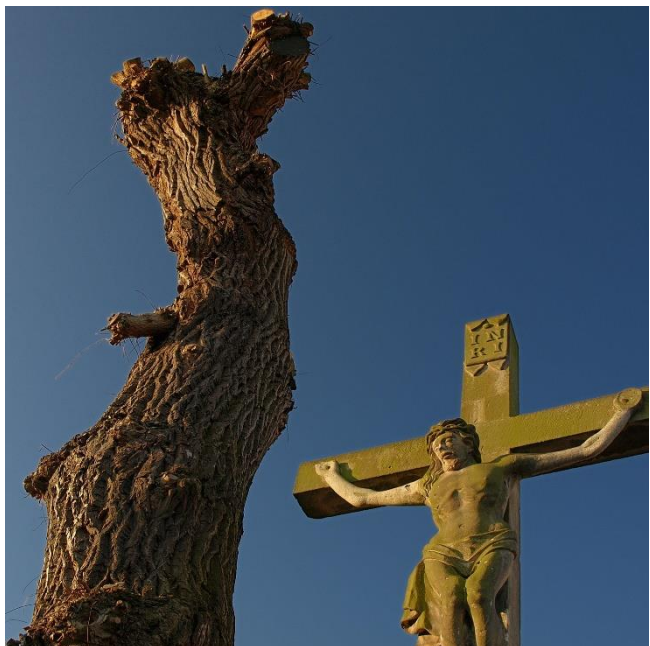
Kruishulde

Het kruis,
voor ons, christenen,
is dat hét symbool van Jezus' liefde-
voor-de-mens tot het uiterste.

Het is het symbool
dat ons ook leert te geloven
in het leven
dat sterker is dan alle dood.
Want het kruis is nooit het einde
niet voor Jezus, niet voor ons.

Laten wij daarom een bloem leggen
bij het kruis.

Een bloem als een kleurig lichtpuntje in de duisternis van Goede Vrijdag,
een bloem als symbool van nieuw leven.

Voorbede *(om alleen of samen te bidden)*

Op deze betekenisvolle avond, waarop Jezus aan de zijnen
Voor alle mensen die hun kruis moeten dragen, willen wij bidden,
in het bijzonder voor de lijdenden van onze dagen:

*Nauwelijks onderdak, ver van huis, onderweg,
werd Jezus van Nazareth geboren.*

Hem indachtig willen wij bidden
voor de kleinsten, omdat zij het meest weerloos zijn:
voor de ongeborenen aan wie het leven niet is gegund;
voor hen die geboren worden zonder kans op geborgenheid,
zonder liefde, zonder thuis;
voor straatkinderen die moeten stelen om te overleven;
voor misbruikte kinderen die levenslang littekens meezeulen;
voor kinderen die gepest worden om hun uiterlijk, hun afkomst;
voor kinderen op de vlucht voor haat en bommenregen;
voor kindsoldaten die geen kind mogen zijn.
Het kind Jezus indachtig, laten wij bidden...

*Als jongen van twaalf bleef Hij achter in de drukte van Jeruzalem.
Zijn ouders waren Hem uit het oog verloren.
Hij vond onderdak in het huis van zijn Vader.*

Hem indachtig willen wij bidden voor de jongeren
die hun weg moeten zoeken in de overdaad van onze consumptiemaatschappij;
die zich op zichzelf terugplooiën omdat zij geen uitweg zien;
die overhoop liggen met zichzelf, met hun ouders;
die in de ban zijn van geweld of van verslaving.
De jonge Jezus indachtig, laten wij bidden...

*Volwassen geworden had Hij een eerzaam burger kunnen zijn.
Maar Hij verliet have en goed, zijn familie en zijn thuis.
In zijn woonplaats kon Hij niet komen,
Hij werd er beschouwd als een arrogant profeet, en niet getolereerd.*

Hem indachtig willen wij bidden
voor ouders die gebukt
gaan onder het leven,
die lijden aan hun
kinderen,
voor gezinnen die
ontwricht zijn,
voor wie gescheiden
zijn, zonder kans op
herstel,
voor wie het leven geen
leven meer is,
alleen maar pijn.
Hem indachtig, die geen
steen had om zijn hoofd
op te leggen,
laten wij bidden...

*Hij heeft gebeden in de woestijn om te weten hoe het verder moest.
Hij heeft gebeden op de berg om te horen wat zijn Vader van Hem wilde.
Hij heeft gebeden in de Hof dat de bittere beker Hem bespaard zou blijven.
Hij heeft gebeden op het kruis: "Vader, vergeef het hun, ze weten niet wat ze doen.
Aan U, Vader, vertrouw Ik Mij toe."*

Hem indachtig willen wij bidden
voor wie oud en ziek, zich van God en iedereen verlaten voelen;
voor hen die huiveren voor de dood die komt,
en niet weten bij wie ze steun kunnen vinden;
voor allen - ook voor onszelf wellicht – die rusteloos met alle winden meewaaïen,
die niet kunnen aarden in de grond onder hun voeten,
die in goede en kwade dagen niet tot gebed kunnen komen.
Hem indachtig, die zich aan zijn Vader durfde toevertrouwen, laten wij bidden...

*Hij verkondigde hoop, licht en leven
aan al wie geblinddoekt, genuilkorfd, of doof overschreeuwd werden.
Bij Hem stonden op de eerste rij:
de minsten onder de mensen, de kleinen, niet in tel, de gestranden aan lager wal.
Zij hadden een gezicht: God keek hen aan.
In de dood zag Hij leven, in het einde een nieuw begin,
omdat alles eens wordt voltooid in God, die voor Hem, voor ons, een Vader is.*

Hem indachtig willen wij bidden
voor al wie het goed gaat, alles meezit, en met talenten gezegend zijn;
voor hen die kansen kregen, aan wie gezag is gegeven;
voor hen die Jezus' naam in de mond durven nemen.
Hem indachtig willen wij bidden voor onze geliefden die ons zijn voorgedaan,
die hier en nu met ons het leven delen,
die na ons komen, tot alles voltooid is.
Jezus indachtig, als brood gebroken voor de wereld, laten wij bidden...

Laten we in onze menselijke kwetsbaarheid,
met het voorbeeld van de totale eenvoud van de Christus,
het gebed bidden dat Jezus ons gegeven heeft:

**Onze Vader, die in de hemel zijt,
uw naam worde geheiligd,
uw rijk kome,
uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij vergeven aan onze schuldenaren,
en breng ons niet in beproeving
maar verlos ons van het kwade.
Want van U is het koninkrijk en de kracht
en de heerlijkheid in eeuwigheid.**

We openen nog even de Schrift

Slot van het Passieverhaal: *volgens Johannes (19, 38-42)*

De graflegging

Na deze gebeurtenissen vroeg Josef uit Arimatea – die uit vrees voor de Joden in het geheim een leerling van Jezus was – aan Pilatus of hij het lichaam van Jezus mocht meenemen. Pilatus gaf toestemming en Josef nam het lichaam mee. Nikodemus, die destijds 's nachts naar Jezus toe gegaan was, kwam ook; hij had een mengsel van mirre en aloë bij zich, wel honderd litra. Ze wikkelden Jezus' lichaam met de balsem in linnen, zoals gebruikelijk is bij een joodse begrafenis. Dicht bij de plaats waar Jezus gekruisigd was lag een olijfgaard, en daar was een nieuw graf, waarin nog nooit iemand begraven was. Omdat het voor de Joden voorbereidingsdag was en dat graf dichtbij was, legden ze Jezus daarin.

Gedachte bij Stille Zaterdag

Wanneer Jezus sterft, wordt het ook stil op Golgotha. De spot en het hoongelach van de soldaten houden op, want het leed is geleden. Alles is volbracht. Hij wordt van het kruis afgenomen, in linnen gewikkeld en in een graf neergelegd.

Stille Zaterdag brengt ons in herinnering dat Jezus is gestorven en begraven, maar ook afgedaald in de grondeloze diepte van het menselijk bestaan. Zonder woorden wordt ons vandaag verkondigd dat Hij verblijf houdt bij de doden. We kunnen Hem niet ontmoeten in de eucharistie. Het tabernakel is leeg, de altaartafel is niet gedekt, er zijn geen bloemen en geen brandende kaarsen. Alles is stil en toch is het geen 'doodse' stilte. We verwachten sterker dan ooit het blijde nieuws van zijn verrijzenis. Onze hoop en onze vreugde, ons geloof dat het leven sterker is dan de dood en de liefde krachtiger dan het kwaad, al deze verlangens worden aangescherpt door de leegte die zijn dood oproept.

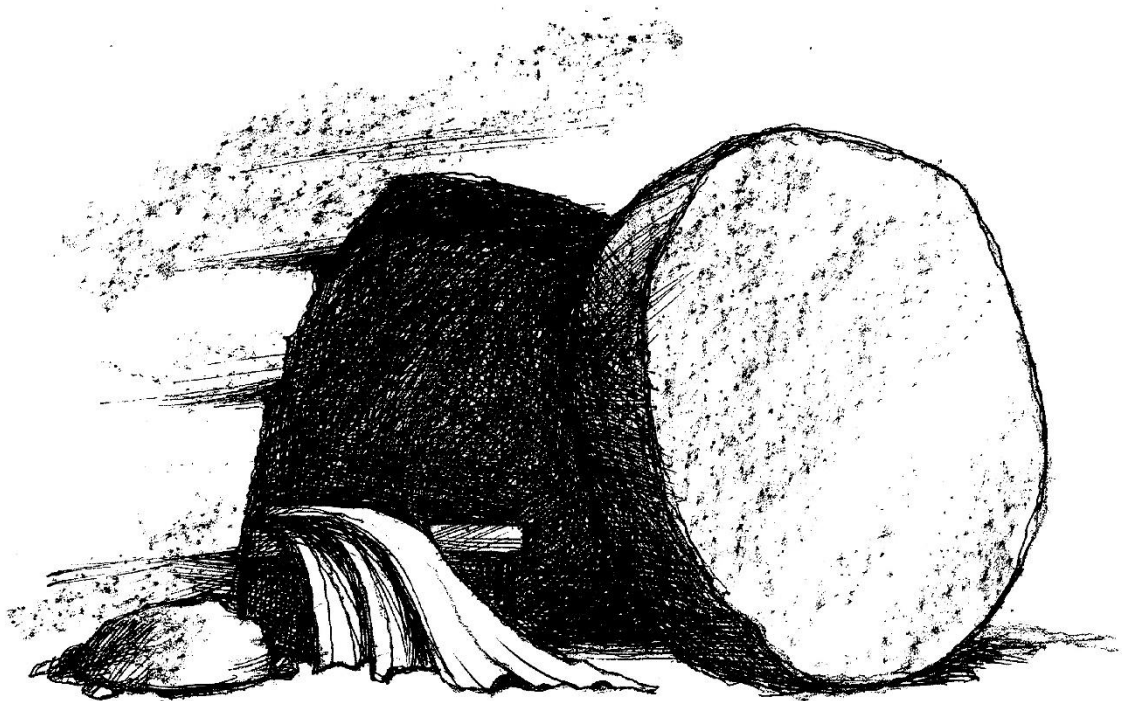
Misschien word je vandaag in beslag genomen door de voorbereidingen voor het paasfeest van morgen. Toch is de stilte van vandaag te kostbaar om ze zomaar aan ons te laten voorbijgaan. Ze is nu reeds gevuld met de belofte van Gods trouw over de dood heen. Bij Hem

zijn we allen geborgen en nog het meest zij die, net zoals zijn Zoon, in de grootste eenzaamheid sterven.

Slotgebed...

Jezus,
in het nieuwstenen graf van een vriend wordt Gij bijgezet.
Drie nachten zult Gij zwijgen achter de gesloten muur,
achter de ruisende bomen.
Drie dagen lang zullen uw vijanden gelijk hebben
en uw vrienden treuren en twijfelen.
Dan staat Gij recht in de ochtend van de verrijzenis,
in de morgen van een nieuwe tijd.
Zie, zegt Gij, Ik leef en gij zult leven.
Wij geloven U, Jezus, wij geloven in U.
Gij zijt het Leven. Amen.

(Anton Van Wilderode)

We wensen jullie een zalig Pasen!

PE H. Gummarus & Z. Beatrijs – Lier / Jan Verheyen, pastoor-deken.